MANNAHEMMET Torp under Skuggebo, FoF

MANNAHEMMET Torp Skuggebo

Mannahemmet upptogs 1798 av avskedade soldaten Johan Mann från Gåeryds ST. Han hade fyra år tidigare upptagit Hjortafällan. Ännu 1860 kallas det backstuga. Men eftersom där var stenfri sandjord, odlades det snabbt upp och blev ett stort torp
1901 var Mannahemmet brandförsäkrat för 1600 kr, lösöret för 1500 kr. Mannahemmet friköptes från Nydala herrgård av Ossian Feuk på Carlsnäs som 1/4 mantal. Därifrån utsåldes Hästhagen som 1/64 mantal

Johan Arvidsson Mann, född 23/12 1755 i Stora Boestad
och död 28/4 1838 på Mannahemmet. Gift 1776 med
Stina Jonasdotter, född 8/12 1750 i Ulsnäs och död i
maj 1806 på Mannahemmet
Maja Lisa, född 14/9 1788 på Gåeryds ST

1798 från Hjortafällan. Hade varit soldat för Gåeryds rote och blivit blesserad i finska kriget 1789. Hade pension. 1837 fick han säd av godset. Från 1838 årligen 2 Rd ur krigsmanskassan.
Dottern Maja Lisa flyttade 1838 till Ekåsa

Erik Gustav Magnusson Ströberg, född 24/5 1805 i Klinthult och död 2/2 1865 på Mannahemmet. Gift 13/5 1829
Inga Helena Gummesdotter, född 27/5 1807 på Gummarp och
död 26/2 1840 på Gummarp

Karl Magnus,	född	14/7	1829 i Klinthult
Anders Johan		6/1	1831 i Gällaryd
Stina Karin		10/11	1833 i Klinthult
Anna Lisa		17/7	1836 på Mannahemmet

Erik gift andra gången 27/8 1841 med
Sara Jonasdotter Warm, född 23/5 1821 på Warmstorp och
död 2/12 1905 på Ekåsa

Inga Maria,	född	3/7	1841 på Mannahemmet
Johanna		1/11	1843 "
Klas Johan		4/2	1848 "
Karl August		5/2	1851 "
Anders Johan		16/5	1855 "
Sven Gustav		10/11	1857 "

Erik ägde först en gård i Klinthult. Han hade lungsot och orkade inte arbeta så, att han kunde ha gården kvar. Kom

1834 in på fattighuset. Sockenstämman bestämde: "Om han ej skaffar bostad bör han in på arbetsinrättning." 1836 fick han tillstånd att flytta in i den stuga i Skuggebo, där Petter i Månstorp bott. Det var den västra gården i Skuggebo. Men tydligen flyttade han i stället in på Mannahemmet. 1842 inackorderades barnen hos sin morbroder Johan på Gummarp. Änkan Sara flyttade 1885 till Ekåsa

Erik har bott på många ställen i socknen i fattigdom och sjuklighet. Han var sjuk av ett klent bröst i flera år. Hopp finnes att han i senare tiden kommit till andligt liv och frid i döden, säger prästen i dödboken

Sonen Anders Johan drunknade 19/12 1847. "Tänk, att det står skrevet", sa Anna på Sandsdal, "de skulle upp till Nydala, Anders Johan och hans morbror Sven Gustav, och hämta fattigsäd till julen, och så tog de olovandes kriskor över Trälsbrokärret, och det var inte helt fruset, och där blev de bägge två."
Dottern Stina Karin intogs 1854 på fattigstugan
Dottern Anna Lisa avled 1/2 1856
Dottern Inga flyttade 1869 till Tyskland. Återkom nästa året och gifte sig 30/12 1870 med Peter Johannesson på Dalen under Karshult i Hjälmseryds sn
Dottern Johanna flyttade 1869 till Tyskland. Återkom och gifte sig 3/5 1873 med Magnus Jonasson från Asa sn och flyttade till Hjälmseryds sn
Sonen Klas flyttade 1876 till Slättö i Hjälmseryds sn
Sonen Karl flyttade 1869 till Tyskland, återkom men reste genast till Amerika
Sonen Anders Johan blev soldat för Hylte rote i Hjälmseryds sn med namnet Fyhr, 1876
Sonen Sven Gustav rymde 1882 till Amerika

Peter Magnus Johannesson Gård, född 12/10 1827 i Svenarum
Gift 16/2 1851 med
Inga Lena Petersdotter, född 4/7 1826 i Skuggebo (västra)
Beträffande barnen se Ekåsa

Peter Gård var soldat för Gåeryds rote 1851-1868. Flyttade 1868 till Ekåsa, 1877 till Mannahemmet och 1882 till Nordamerika

Anders Svensson, född 22/6 1856 i Slättö i Hjälmseryd
Gift 18/3 1881 med
Emma Kristina Andersdotter, född 10/4 1861 Svensbygd
Matilda Vilhelmina Krist., född 4/3 1882 i Möcklehult
Oskar Natanael 5/6 1884 på Mannah.

1883 från Hjälmseryds sn, 1886 till Hjälmseryds sn

Frans Oskar Andersson, född 24/4 1860 i Hultsjö sn
Gift 24/3 1884 med
Anna Lisa Jonasdotter, född 6/4 1858 i Skuggebo (västra)
Hanna, född 18/12 1884 på Mannahemmet
Axel 17/7 1888 " bodde sen i Gisabo

Frans kom 1884 från Hultsjö och blev sågare åt August Petersson i Skuggebo. Sågen var igång ett tiotal år och brann 1890. Sedan byggde de inte upp den igen, enligt Mandus i Ringås, son till August Petersson. Och vidare: Far hade såg mellan Mellsjö och Frösjön. Den drevs av en stor ångmaskin. De hade stocken i Frösjön och drog upp den till sågen med kedjor i en ränna. Där var ramsåg, kantklinga och stickhyvel.
Mannahemmet var 1/4 mantal och 800 tunnland. Där köpte far all skogen av Feuk. Så hade han själv halva Skuggebo och en gård i Slättö i Hjälms, så det var arbete jämt vid sågen. När sågen brunnit 1890, flyttade Frans till Värnamo. Dottern Hanna bodde i Jönköping

Johan Svensson, född 30/8 1866 i Hjälmseryds sn och död 26/2 1944 på Mannahemmet. Gift 9/12 1892 med
Emma Kugelberg, född 4/7 1871 i Rydaholms sn och död 6/2 1949 på Mannahemmet

Nefton,	född	25/8 1893	
Lydia		29/11 1895	
Matteus		4/9 1897	död 8/1 1970 i Svensbygd
Herman		11/9 1899	
Tyra		11/9 1902	död 12/9 1902
Rut		11/9 1902	
John		12/9 1905	död 19/4 1952
Tage		17/9 1907	

Johans föräldrar bodde från 1867 i Skuggebo, från 1880 på Porsdal
Alla barnen födda på Mannahemmet
Johan arrenderade Mannahemmet av Ossian Feuk för 100 kr om året. När Feuk sålde Mannahemmet till Ohs bruk, fick Johan behålla samma arrende. Mannahemmet var väl det enda lite större torpet under Skuggebo
Sonen John brukade Mannahemmet till sist
Nu är Mannahemmet rivet och alla rester av stengrunden utplånade
Sonen Nefton gift 9/12 1921 med Gertrud Andersson, född 2/5 1900 i Hjälmseryds sn och flyttade 1922 till Hjälms

136

Dottern Lydia gift 28/4 1923 med Johan Viktor Edvard Svensson i Elmhult i Fryele sn
Sonen Matteus gift 17/3 1828 med Hillevi Lind och flyttade till Svensbygd
Sonen Herman gift 24/2 1934 med Astrid Berggren och flyttade till Ohs
Dottern Rut gift 22/6 1935 med smeden Axel Berggren och flyttade till Gripenberg
Sonen Tage gift 11/6 1949 med Judit Svensson i Sandvik.
De ägde Hjortafällan

Information av Doris Fransson, Björkelund, vid torpvandringen 20221009.

Mannahemmet under Nydala säteri

Mannahemmet var en gammal backstuga, som byggdes redan 1798. Med åren blev huset och ägorna allt större. Det byggdes ganska snart ut och blev ett större torp.

Mannahemmet friköptes från Nydala herrgård av Ossian Feuk som köpt godset Carlsnäs i Nydala socken. Hästhagen, som var en del av Mannahemmet, friköptes och fick heta Appelås på kartor men hette i folkmun Appelas efter den man som friköpt tomten. Ossian Feuk sålde Mannahemmet till Ohs Bruk och det gick sedan med i försäljningen till Billerud AB. Numera ägs området av Domänverket.

Första brukare: Johan Arvidsson Mann född 1755-12-23 Stora Boestad, Nydala

Barn: Maja Lisa född 1788-09-14 Gåeryds soldattorp

Johan Arvidsson Mann hade varit soldat för Gåeryds rote men blivit avskedad och flyttat till Hjortafällan med sin familj. Han var skadad i finska kriget 1789. Han byggde 1798 en backstuga i Skuggebo som fick heta Manhem. Han flyttade in med sin dotter Maja Lisa. Hustrun Stina hade avlidit 1806 då de bodde på Hjortafällan, enligt socknens dödbok. Johans tre söner var borta och flyttade inte med till Mannahemmet. Johan hade även haft en dotter som var död.
Johan Arvidsson Mann avled 1838-04-28. Han var änkeman i över 40 år.
Dottern Maja Lisa hade plats som piga på flera ställen. Hon fick flytta till Ekåsen när fadern hade avlidit. 1843 flyttade hon till fattigstugan i Nydala. Hon var då sjuk och bräcklig. Maja Lisa avled 1867-01-25.

Nästa brukare: Erik Gustaf Magnusson Ströberg född 1805-05-24 Klinthult, Nydala socken

Hustru 1: Inga Helena Gummesdotter född 1807-05-27 Gumarp, Nydala socken

Barn: Karl Magnus född 1829-07-14 Klinthult, Nydala socken, död 1840-10-29

Anders Johan född 1831-01-06 Gällaryds socken, död 1847-12-19

Stina Kajsa född 1833-11-10 Klinthult, Nydala socken

Anna Lisa född 1836-07-17 Mannahemmet

Erik Magnusson var född i Klinthult och blev vid giftermålet med Inga Gummesdotter 1829 brukare på en del av Klinthult. Äldsta barnet föddes där. På grund av sjukdom flyttade de till Ohs utan attest där andra barnet föddes. När tredje barnet föddes var de åter skrivna i Klinthult men kom sedan på obestånd och var skrivna på socknen. 1836 fick de möjlighet att bo i Skuggebo och skrevs på Mannahemmet där parets fjärde barn föddes. Hustrun Inga avled på Mannahemmet 1840-02-26 av lungsot. Den äldste sonen avled samma år. Två av Erik Magnussons döttrar bodde redan som barn i andra familjer, beroende troligen på familjens svaga hälsa.

Erik Magnusson gifte om sig 1841-08-27 med den 16 år yngre Sara Warm från grannstugan Varmstorp och fick ytterligare 6 barn.

Hustru 2: Sara Stina Jonasdotter Warm född 1821-05-23 Varmstorp Nydala socken

Barn: Inga Maria född 1841-07-03 Mannahemmet

Johanna född 1843-10-30 Mannahemmet

Claes Johan född 1848-02-04 Mannahemmet

Carl August född 1851-02-05 Mannahemmet

Anders Johan född 1855-05-16 Mannahemmet

Sven Gustaf född 1857-11-10 Mannahemmet

1847-12-19 omkom Erik Magnussons son 16-årige Anders Johan vid skridskoåkning. Han skulle tillsammans med styvmoderns lillebror, Gustaf på Varmstorp, hämta fattigsäd i Nydala när olyckan var framme och båda ungdomarna omkom.

Erik Magnusson avled 1865 02-02 av lungsot. Enligt dödboken står att han hade han bott på många ställen i socknen på grund av fattigdom. Hustrun Sara Jonasdotter Warm bodde kvar inhyses med yngste sonen till 1882, och ensam till 1885. Hon flyttade då till en backstuga, Ekåsen, under Solslätt, där hon avled 1905-12-02.

Eriks dotter i första äktenskapet, Stina Kajsa, var sjuklig och blev intagen på fattigstugan 1854 där hon fick vara fosterbarn hos ett äldre par. Blev piga i Vrigstad prästgård något år men fick sedan två oäkta söner och blev utan hemvist. 1877 kom hon tillbaka till fattigstugan i Nydala och vistades där tills hon avled 1908-11-08. Hon bodde där över 30 år. Hennes äldste son flyttade till Jönköpingstrakten, gifte sig och fick 4 döttrar.

Eriks andra dotter i första äktenskapet, Anna Lisa, avled i Gumarp 1856-02-01 av lungsot. Var sjuklig länge och omhändertagen av sin moster i Gumarp. Hon blev 20 år gammal. Ogift.

Äldsta dottern i andra äktenskapet, Inga Maria, gifte sig och bildade familj i Hjälmseryd. Avled 1915.

Dottern Johanna gifte sig och bodde i Östergötland där hon avled 1920.

Sonen Claes Johan avled 1932 i Byarum.

Sonen Anders Johan blev soldat och fick efternamnet Fyhr. Han gifte sig med Inga Lisa Andersdotter från Porsdal under Skuggebo. (Se vidare under Porsdal). Paret hade 9 barn. De bodde i Östra Möcklehult, Hjälmseryds socken. Anders Johan Fyhr avled 1920. Sonen Hugo blev byggmästare och har byggt flera hus i Nydala socken.

Sven Gustaf bodde kvar inhyses i Mannahemmet tillsammans med modern till 1882 då han rymde till Amerika. Skrevs därför några år på socknen utan hemvist.

Nästa brukare: Peter Magnus Johannesson Gård född 1827-10-12 Svenarums socken

Hustru Inga Lena Petersdotter född 1826-07-04 Västra Skuggebo, Nydala socken

Barn: Karl Edvard född 1859-06-15 Gåeryds ST, Nydala socken

Anna Elise född 1862-02-19 Gåeryds ST, Nydala socken

Axel född 1866-04-05 Gåeryds ST, Nydala socken

Johanna Maria född 1869-03-25 Ekåsen, Nydala socken

Peter Magnus Gård var soldat för Gåeryds rote i Nydala socken 1851-1868. Han hade gift sig med Inga Lena Petersdotter som vuxit upp i den västra gården i Skuggebo. De bodde i Gåeryds soldattorp. De flyttade sedan till Ekåsen. 1877 flyttade familjen in på Mannahemmet. I familjen hade det funnits minst 8 barn men bara de fyra yngsta var med till Mannahemmet.

Deras äldste son hade flyttat till Skåne och den andre sonen hade emigrerat till Tyskland. Den tredje sonen hade emigrerat till Amerika och dottern hade gift sig och bildat familj med en rättare på Hindsekinds gård i Värnamo socken. Hon hade flera barn och blev tidigt änka. Hon gifte om sig och bodde på Skränudden i Nydala socken när hon avled efter att ha drabbats av ett åsknedslag.

Sonen Karl Edvard, som var med till Mannahemmet, emigrerade till Amerika 1879 och tre år senare, 1882, avreste även föräldrarna Peter Magnus och Inga Lena Gård med de tre yngsta barnen till Amerika.

Nästa brukare: Anders Svensson född 1856-06-22 Slättö, Hjälmseryds socken

Hustru Emma Kristina Andersdotter född 1861-04-10 Svensbygd, Nydala socken

Barn: Matilda Vilhelmina Kristina född 1882-03-04 Möcklehult

Oskar Natanael född 1884-06-05 Mannahemmet

Familjen kom 1883 från Hjälmseryds socken och flyttade tillbaka dit 1886.

Nästa brukare: Frans Oskar Andersson född 1860-04-24 Hultsjö socken

Hustru Anna Lisa Jonasdotter född 1858-04-06 Västra Skuggebo

Barn: Hanna Olivia född 1884-12-12 Mannahemmet

Axel Vitus född 1888-07-17 Mannahemmet

Paret kom som nygifta från Hultsjö 1884. Två barn föddes på Mannahemmet. Frans blev sågare hos August Petterson i Skuggebo, som hade en såg mellan Mellsjö och Frösjön. Den brann ner 1890 och Frans flyttade 1892 med sin familj till Hindsekinds gård, Värnamo, där han blev sågare. Familjen flyttade tillbaka till Nydala 1895. De bodde i först i Långö utjord och sedan i Långö Mellangård med tre barn. Frans blev sågverksägare. Familjen flyttade slutligen till Stockaryd.

Nästa brukare: Johan Svensson, född 1866-08-30 Hjälmseryds socken

Hustru Emma Kugelberg född 1871-07-04 Rydaholms socken

Barn: Frans Rickard Nefton född 1893-08-25 Mannahemmet

Lydia Kristina född 1895-11-29 Mannahemmet

Matteus född 1897-09-04 Mannahemmet

Herman född 1899-09-11 Mannahemmet

Tyra född 1902-09-11 Mannahemmet, tvilling, död 1902-09-12

Rut Signe född 1902-09-11 Mannahemmet, tvilling

John Vitus född 1905-09-12 Mannahemmet, död i Gällaryd 1983-08-07

Tage Klas Oskar född 1907-09-17 Mannahemmet

Johan Svensson och Emma Kugelberg gifte sig 1892 och flyttade till Mannahemmet där alla deras barn föddes. De fick 8 barn men ett av dem avled redan en dag efter födseln. Johan Svensson kallades inte torpare utan arrendator hos Ossian Feuk som ägde Mannahemmet. Det var nu ett större torp. Ohs Bruk köpte torpet av Ossian Feuk och Johan Svensson fick behålla arrendet.

Båda makarna avled på Mannahemmet. 1944-02-26 avled Johan Svensson och hustrun Emma 1949-02-06.

Nefton Johansson var gift och bodde i Flohult, Hjälmseryds socken. Avliden i 1973.

Lydia Johansson gift med Johan Svensson från Älmhult, Fryele socken. Avliden i Lyinge 1972.

Matteus Johansson gifte sig 1937 och avled i Svensbygd 1970.

Herman Johansson var gift med Astrid Berggren och bodde i Ohs. Flyttade till Värnamo. Han avled 1984-12-11.

Rut Signe gift med smeden Axel Berggren, Gunnaberg, Gällaryds socken. Död 1981-01-01.

Sönerna John och Tage Johansson övertog arrendet av Mannahemmet efter deras far. Tage flyttade till Ohs där han gifte sig 1949 Han blev linjearbetare (el). John blev också linjearbetare (el) och flyttade till Gunnaberg i Gällaryds socken omkring 1950 och bodde där till sin död 1883-08-07.

Efter Johns flyttning från Mannahemmet blev torpet öde och revs sedan ned.

Stolpen är placerad vid stenen som stod framför huset i många år.

Foto: Doris Fransson

/Sammanställt från kyrkoböcker, Sveriges dödbok samt Henry Renshults böcker Folk & Fornt

av Doris Fransson/